

Iskrice

Od Malte do . . .

*Tematska številka Leonardo da Vinci
november 2011, šolsko leto 2011/2012*

. . . Madžarske.

Education and Culture

Leonardo da Vinci

Leonardo da Vinci 2011

Na naši šoli smo letos že sedmo leto zapored sodelovali v programu EU za usposabljanje dijakov Leonardo da Vinci.

V začetku junija sta dve skupini dijakov 3. letnika izobraževalnega programa ekonomski tehnik izvajali mednarodni projekt Nove poti za nove generacije in s tem hkrati tudi obvezno delovno prakso v tujini. Štirinajst zanimivih dni so preživeli na Malti in v mestecu Szentendre blizu Budimpešte. Nekaj vtisov udeležencev si lahko preberete v nadaljevanju.

S sodelovanjem v tem projektu so si dijaki izboljšali svoje poklicno znanje, znanje jezikov in predvsem spoznali drugačno kulturno okolje. Opravljali so komercialna, administrativna in druga dela v različnih storitvenih in industrijskih podjetjih. Poleg tega so se udeležili nekaterih strokovnih ekskurzij in izletov v bližnja mesta, pri katerih so lahko neposredno zaznali utrip tujih dežel.

Dijaki so bili z bivanjem v tujini zadovoljni in menijo, da je bila to zanje zelo koristna izkušnja in jo priporočajo tudi naslednjim generacijam programa ekonomski tehnik. Tudi naši gostitelji so bili z njimi zelo zadovoljni, tako z zadostnim znanjem jezika kot odnosom do dela.

Za celotno operativno izvedbo projekta, ustrezen izbor udeležencev, njihovo pripravo, vse potrebne pogodbe in druga zahtevana opravila, organizacijo prevoza, zavarovanja in bivanja ter ovrednotenje in širitev rezultatov projekta je poskrbela šola kot nosilka projekta. Rezultate našega projekta v programu Leonardo da Vinci in pridobljene izkušnje bomo predstavili tudi ožji in širši javnosti, predvsem pa našim dijakom, ki se bodo takih projektov udeleževali tudi v prihodnjih letih.

Veseli smo, da program ekonomski tehnik, ki je usmerjen v večje praktično izobraževanje in usposabljanje, lahko na naši šoli ponudi tudi dragoceno pridobivanje mednarodnih poklicnih ter drugih kompetenc in izkušenj.

Na ta način bomo nadaljevali evropski vidik poklicnega usposabljanja in izobraževanja na naši šoli in dodali rednemu šolanju zanimivo in koristno popestritev. Vse to in še marsikaj zanimivega čaka tudi nove dijake, ki se bodo v program ekonomski tehnik vpisali na našo srednjo šolo.

Igor Gruden, koordinator projektov Leonardo da Vinci

Vsakdanje življenje na Malti

Maltežani veljajo za prijazen in gostoljuben narod. Po naravi so zelo sproščeni, spontani, z angleško besedo pa bi jih lahko opisali kot "easy-going" narod. Nekateri ljudje menijo, da so tudi zelo len narod. Njihov delovni čas v povprečju traja manj kot pri nas v Sloveniji. V podjetju, kjer sem delala jaz, je delovni čas včasih le 4 ure na dan. Tudi trgovine niso odprte skozi ves dan kot pri nas, ampak od 9-ih do 15-ih in nato od 18-ih do 21-ih (odvisno od posamezne trgovine).

Prva razlika, ki jo slovenski popotnik opazi, ko zapusti letališče ali ladjo, s katero je prispel na Malto, in to ne glede na to, ali pot nadaljuje z avtobusom, taksijem, najetim avtobusom ali celo peš, je obrnjen promet. Na Malti namreč vozijo – tako kot v Angliji - po levi strani in prav zanimivo je opazovati vse možne znane tipe avtomobilov z volanom na desni strani.

Maltežanom se sicer v vsakdanjem življenju nikamor ne mudi, toda to pravilo ima izjemo: vedno se jim neizmerno mudi na cesti. Drvenje vsepovprek, cviljenje gum pri naglem zaviranju, precejšnje hitrosti tudi v strnjenih naseljih so glavne značilnosti malteškega prometa. Zelo razširjeno prevozno sredstvo so njihovi že precej stari rumeni avtobusi, ki so jih malo po našem odhodu zamenjali z novimi.

Tradicionalen zajtrk pri njih je precej podoben običajnemu angleškemu. Sestavljajo ga marmelada, nutela, kosmiči... Vse to pa redko jedo s pravim kruhom, saj tam prevladuje toast, ki ga postrežejo tudi pri drugih obrokih.

Ponekod jedi še vedno pripravljajo po receptih, ki izvirajo iz starih časov. Malteška kuhinja je namreč zelo raznolika. Jedi angleške, italijanske, arabske in še katere kuhinje so skoraj na vsakem jedilnem listu. Pestra je tudi izbira svežih rib, zelenjave in sadja. Zaradi velike vročine je na Malti prevladujoča pijača voda. Ta na otoku ni pitna, zato jo morajo kupovati v tujini ali razsoljevati morsko. Ker je večina živil in pijač uvoženih, so cene le-teh nekoliko višje kot pri nas.

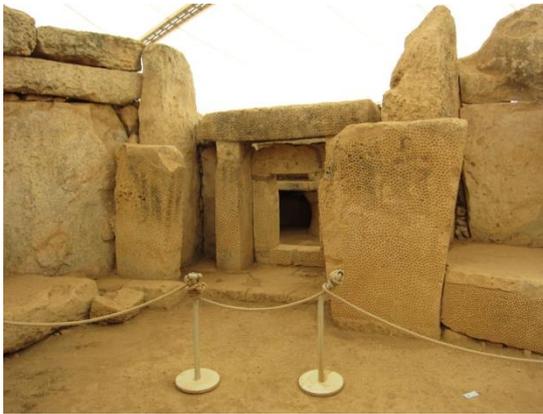
Sončni zahod je tisti sprožilni trenutek, ko se malteška mladina poda na ulice. Mladi se zelo rada zbirajo v obmorskem mestecu Paceville, kjer je veliko klubov, restavracij, trgovin in hotelov. Vsak vikend se tja poleg domačinov poda tudi veliko turistov, ki se želijo zabavati. Tako bogato nočno življenje, kot je prav na Malti, boste težko našli še kje drugje. Tudi starejši prebivalci Malte se zvečer radi sprostijo ob dobri hrani in pijači v odličnih malteških restavracijah.

Karmen Verbič

Izleti

Malto si vsi predstavljamo kot majhen otok sredi Sredozemskega morja brez kakršnihkoli zanimivosti in z malo zgodovinskih znamenitosti. Narobe!!! Otok nam ponuja prav vse.

Med bivanjem na Malti smo si ogledali enega izmed prvih prosto stoječih verskih objektov, in sicer pokrit megalitski tempelj [Mnajdra](#). Sprva niso videti nič posebnega, le "kup kamenja", ki stoji sredi ničesar. Vendar ob misli, da ta "kup kamenja" stoji tam že 5200 let, je to nekaj povsem drugega.

Prav tako ti zastane dih, ko stojiš na vrhu Dingli klifov, ki ležijo 250 m nad morsko gladino in so ena izmed najvišjih točk na Malti. Pogled, ki se ti razprostere nad odprto morje, pa je neprecenljiv. Od tam lahko vidimo tudi večji del Malte.

Meni najbolj zanimiv je bil ogled Popajeve vasice, kjer so posneli prvi film o Popaju z Robinom Williamsom v glavni vlogi. Na vhodu v vasico vas pričakajo vsi akterji te zelo prepoznavne risanke. Popaj, Oliva in Bluto izvajajo različne skeče iz risank, se slikajo z obiskovalci ter z njimi tudi malo poklepetajo.

Seveda pa ne smemo pozabiti na Modro Laguno na otoku Comino, kamor smo se odpravili na sanjsko kopanje. Nebeško modra voda, ki objema otok, je nekaj res filmskega. Vendar pa ima otok Comino tudi minuse. Na njem skorajda ne najdeš sence in da ne pozabim na meduze, ki jih je bilo kar nekaj.

Luka Plut

Naše delo na Malti

Že ob prijavi na projekt Leonardo da Vinci nam je bilo vsem jasno, da se ne gremo v deželo morja in sonca samo zabavat in si sem ter tja ogledat kakšno njihovo znamenitost, ampak da nas čaka precej natrpan urnik, kjer bomo izboljšali svoje jezikovne izkušnje ter tudi postali del nekega njihovega podjetja ter tako spoznali delo v tujini.

Na Malto smo odšle tri punce in trije fantje, spremljal pa nas je tudi profesor. Žal ni bila uslišana naša velika želja, da bi bila v podjetju zaposlena po dva skupaj, a se je kljub naši začetni slabi volji to izkazalo kot velika prednost, saj postaneš zelo samostojen in iznajdljiv.

Zaposleni smo bili torej v šestih različnih podjetjih, ki pa so se nahajala na različnih koncih države. Do lokacije smo se pripeljali z njihovimi značilnimi rumenimi avtobusi, ki so tam odlično prevozno sredstvo.

Luka in Laura

Dijana

Opravljali smo predvsem dela v pisarni, nekateri pa so imeli priložnost tudi v službenem času za stik z ostalimi Maltežani, saj so nekaj časa delali tudi v prodajalni podjetja. Naše naloge smo opravljali v velikem nakupovalnem centru, v prodajalni v središču glavnega mesta Valletta, na letališču, v trgovini s čevlji, pri podjetju z računovodskimi storitvami ter pri naši gostiteljici oz. organizaciji prejemnici - Future Focus.

V tujini smo bili 14 dni, kar je za uvajanje v poklic zelo kratko obdobje. Zato smo dobili za opravljanje večinoma lažje naloge. To so na primer vpisovanje različnih podatkov v računalnik, urejanje dokumentov, računovodskih izkazov, različna pomoč naši mentorici ali mentorju ipd. Dijaki, ki smo imeli priložnost biti tudi v prodajalni, pa smo tam morali urediti prodajni prostor in če smo znali, smo tudi pomagali strankam, drugače pa smo jih prijazno napotili k ostalim prodajalkam.

Vsi zaposleni so nas sprejeli zelo prijazno in nam v spomin hoteli vtisniti čim več različnih stvari. Malta je bila edinstvena izkušnja, ki nam vsem predstavlja velik življenjski dosežek.

Laura Hrovat

Promet na Malti

Promet na Malti se mi je vsaj prvih nekaj zdel v zaskrbljujočem stanju. Za začetek se moraš navaditi vožnje po levi strani. Na cestah je preveč avtomobilov, vsak divja po svoje, tako da moraš biti pri prečkanju ceste še posebej previden. Zanimivo je to, da je na Malti dovoljeno, da se ljudje podnevi vozijo brez prižganih luči.

Malta je zelo znana po svojih posebnih, tradicionalnih avtobusih, ki turiste še posebej privlačijo. Zanimivi so zaradi svoje rumeno-oranžne barve in ker nimajo vhodno-izhodnih vrat. Je samo odprtina. To pomeni, da avtobusi nimajo vrat, ampak je njihova notranjost prosto dostopna. So majhni, z leseno notranjostjo, oguljenimi sedeži, škripajoči in ropotajoči. Avtobusi so namreč iz 60-ih let in to občutiš, kot da si stopil več kot pol stoletja v preteklost.

Ljudje na avtobus vstopajo, tudi če niso na avtobusni postaji. Npr. če je avtobus ujet v gneči, ob rdeči luči ali pa če se avtobus pelje počasi in tako ljudje kar »skočijo« vanj.

Zanimivo mi je bilo, da nekateri avtobusi sploh nimajo blagajne, ampak imajo samo pogrnen prt, na katerem šofer zbira denar od avtobusnih kart. Cena kart se giblje od 45 do 50 centov. Avtobusom je na postajališčih potrebno pomahati, drugače se zgodi, da odpelje mimo, prav tako pa je ob izstopu potrebno pozvoniti. Razporejeni so po številkah, te pa predstavljajo posamezno postajališče.

Na Malto se najlažje pride z letalom. Mi smo odpotovali z Brnika najprej do Münchna, nato pa naprej na Malto. Vračali smo se z Air Malta z malteškega letališča do Frankfurta (največje letališče v Evropi) in nato z Adrio v Slovenijo.

Malta je tudi priljubljena točka križarjenj. Križarke so privezane ob robu ogromnega naravnega pristanišča, ki leži med glavnim mestom Valletto in tremi tesno skupaj ležečimi mesti: Vittoriosa, Senglea in Cospicua.

V nekdanji ribiški vasi St. Julians pa je kljub razcvetu turizma in številnim dobro obiskanim restavracijam ribičem uspelo ohraniti značilne malteške pisane čolne. To so ribiški čolni, ki so zasidrani v pristanišču, odeti v tradicionalno modro, rumeno, rdečo in belo barvo, premce čolnov pa za zaščito krasi par Ozirisovih oči.

Na Malti so dobro organizirali promet na morju, kajti imajo posebne čolne in jadrnice z vodiči, kjer si predvsem turisti z morja lahko ogledajo znamenitosti nekaterih mest. Zanimivo je, da imajo tudi taxi čolne, ki ljudi prevažajo iz mesta v mesto, ter dvonadstropne avtobuse, predvsem za turiste, da si že med vožnjo ogledajo znamenitosti Malte. Ker je Malta razmeroma majhna, te ta avtobus popelje v kratkem času skoraj čez vso državo.

Dijana Kastelic

Noon Day Gun

Malteški obred, streljanje v glavnem mestu s topom točno opoldne - Noon Day Gun - je zgodovinski dogodek, ki se sedaj ponavlja vsak dan, z izjemo velike noči, božiča ter velikega petka. Obred izvajajo pripadniki Malteške zaupanja imenovanega – Fondazzjoni Wirt Artna.

Za ogled tega dogodka je priporočljivo, da prispete vsaj 30 minut pred poldnevom, da vidite in slišite govor strelskega poveljnika, ki predstavlja metodo polnjenja, čiščenja in streljanja topa. Top je kopija tistih, ki so jih uporabljali v Britanski kraljevi mornarici.

Malteški top Noon Day Gun se je v začetku uporabljal kot časovni signal za mesto Valletta in okolico. Takrat so streljali trikrat, in sicer zjutraj, opoldne in zvečer. To je bil poceni in zanesljiv način sporočanja vojaškim enotam in civilistom, koliko je ura. Prvi strel je sporočal, da se Mestna vrata odpirajo, zadnji pa, da se bodo čez eno uro zaprla.

Sprva so streljali s salufirnega bataljona. To je tik pod Višjimi Barracca vrtovi, od koder se streljanje opravlja danes. Dogodek je bil pomemben tudi za ladje, saj so kapitani vedeli, kdaj morajo oditi na pot. Po streljanju so se je ravnali vse do leta 1923, dokler ni prišel do ladij električni signal.

Za ogled ni potrebno plačati nič, vendar so prostovoljni prispevki, ki jih pobirajo vojaki v uniformah, zelo zaželjeni, saj jim pomagajo delno pokriti stroške, ki jih imajo s predstavitvijo.

Sašo Pajk

Plaže na Malti

Na Malti je veliko različnih plaž, zato naj opišem le nekaj najbolj zanimivih.

V zalivu Mellieha bay je največja plaža na Malti. To je peščena plaža, kjer nam voda še vsaj 100 metrov od obale ne seže do kolen. Za mladino bi lahko rekli, da je najbolj popularna in primerna, saj nam ponuja tudi dosti dejavnosti, kot so potapljanje, vodna odbojka, najem čolnov in še druge zanimive stvari.

Golden bay in Ghajn tuffieha bay sta plaži, zelo privlačni za turiste, sta pa si zelo blizu in obe sta peščeni. V Golden bayu je velik in sodoben hotel s petimi zvezdicami, ki nam ponuja plažo le nekaj minut stran. V obeh zalivih pa je za turiste

zelo atraktivno potapljanje, saj je tu podvodni svet barvit in pester. Med obema zalivoma se je moč prijetno sprehajati, saj ju povezuje mnogo lepih poti.

Lahko bi rekli, da je Golden bay še nekoliko popularnejši od Ghajn tuffieha baya, saj ima hotel in tri velike ter dobre restavracije. Ima pa tudi dobro povezavo z avtobusi, avtobusna postaja je namreč zelo blizu.

Ghajn tuffieha bay je nekoliko bolj divja plaža kot Golden bay, a vseeno zanimiva. Je zelo dolga peščena plaža in dobro zavarovana. Sem pa tja se sonči tudi kakšen nudist, seveda ilegalno. Tukaj se je zelo zanimivo tudi potapljati.

Gnejna bay je peščena plaža, umirjena, ne tako obljudena in znana kot Golden ali Mellieha bay, ampak prav v miru je njen čar. Na to plažo hodijo predvsem domačini.

Paradise bay je peščena plaža, ima hotel v bližini in je zelo privlačna za mladino, saj se je ob vikendih na njej moč dobro zabavati. Tudi potapljanje in druge aktivnosti za mlade so tu dobro organizirane.

Mgiebah bay je divja peščeno mivkasta plaža, neznana turistom, a zaradi svoje naravne lepote zelo zanimiva. Tukaj ni nikakršnih barov, hotelov ali množice turistov, ampak vse, kar lahko tu najdeš, je mir in oddih. Je nekoliko težje dostopna in malce težje jo je najti, ampak če si želiš miren, romantičen kraj, ki je zelo primeren tudi za potapljanje, potem boš tu našel, kar želiš.

Matija Mohar

Delo v muzeju v Szentendreju

Z Lucijo sva prakso opravljala v deželnem muzeju v Szentendreju. Najina mentorica Hojni nama je dajala zanimive in različne naloge.

Eno od zanimivejših opravil je bilo, da sva dobila vprašalnike, ki so jih izpolnjevali turisti v mestu Szentendre. Spraševala sva jih, če so zadovoljni s ponudbo muzejev in če niso, kakšni so njihovi predlogi in mnenja za izboljšanje ponudbe. Odgovori so bili zelo različni. Nekateri so anketo vzeli resno in so dajali konstruktivne predloge, nekateri pa na anketo sploh niso hoteli odgovarjati. Kljub temu sva dobila dovolj informacij.

Zbirala sva tudi podatke o strukturi turistov, ki prihajajo v Szentendre. Ugotovila sva, da ni tipičnih obiskovalcev muzejev. Prihajajo vsi - stari in mladi iz različnih razlogov.

Narediti sva morala vabila za različne vrste turistov. Za starejše klasičen način ogledov z zaključno večerjo. Mladim je to premalo in so bolj zadovoljni, če jim ob koncu dneva ponudiš brezplačen ogled koncerta.

Sodelovala sva pri designu vstopnice za mlade. Bila je v obliki zapestnice z logotipom muzeja. Z najinim delom je bila mentorica zelo zadovoljna, saj sva bila zelo izvirna.

Najbolj obiskan muzej v mestu Szentendre je muzej Margit Kovacs. To je muzej keramike, ki jo je izdelovala umetnica Margit Kovacs na začetku prejšnjega stoletja. Njeni izdelki so zelo cenjeni in dosegajo visoke vrednosti. Najbolj zanimive so njene slike iz keramike. So nekaj posebnega, saj imaš občutek, da so liki na sliki živi. To je dosegla tudi z izjemno lepo barvno kombinacijo.

Delovni dan je trajal od 9.00 do 15.00. Po opravljenem delu sva se pridružila ostalim dijakom, ki so prakso opravljali v drugih podjetjih. Skupaj smo preživeli popoldneve.

Praksa je trajala 2 tedna. V tem obdobju smo se naučili veliko o zgodovini in kulturi Madžarske. Na praksi smo se naučili veliko angleščine, saj je vsa komunikacija potekala v angleškem jeziku. Nekaj besed smo se naučili tudi v madžarskem jeziku.

Kamil Nader

Delo v Marathon foods

V tretjem letniku smo imeli na programu dva tedna obvezne prakse in nekaj nas je preko projekta Leonardo da Vinci odšlo na Madžarsko, kjer smo v parih delali v različnih podjetjih.

S Petro sva bili v podjetju Marathon Foods, kjer proizvajajo zamrznjeno hrano. Še pred prvim delovnim dnevom sva skupaj z našo mentorico Hajni odšli na sestanek v podjetje. Tam sva izvedeli, kaj bova delali, spoznali sva njihove izdelke, dobili kataloge in poizkusili nekatere njihove jedi. Razgovor je potekal sproščeno in seveda v angleščini.

Naslednji dan sva ob dogovorjeni uri prišli na delo, kjer so nama najprej razkazali njihovo proizvodnjo. Odšli sva v tovarno, kjer sva izvedeli vse o njihovih izdelkih, kje se prodajajo in videli vse stroje, s katerimi jih proizvajajo. Po končanem ogledu sva z Berni, ki je vodja računovodstva, odšle v trgovine, kjer se prodajajo njihovi izdelki. Razložila nama je njihovo marketinško verigo in nama povedala, na kaj mora biti pozorna, ko pregleduje njihove izdelke in konkurenco. V naslednjih dneh pa je najino delo potekalo bolj samostojno, saj sva morali njihove deklaracije z embalaže prevesti v slovenščino in narediti letak za predstavitev podjetja pri nas. Naredili sva jim tudi seznam slovenskih proizvajalcev zamrznjene hrane in njihovih izdelkov ter našteali trgovine na drobno in debelo, saj jim to lahko koristi, če se bodo širili na slovenski trg in bodo tako poznali konkurenco.

Na dvotedenski praksi sva zelo uživali in se naučili veliko novega o delu in organizaciji v podjetju ter o madžarski kulturi, jeziku in zgodovini. Izboljšali sva tudi znanje angleščine, saj so vsi pogovori potekali v tem jeziku. Projekt Leonardo da Vinci se izkazal še za veliko boljšega, kot smo pričakovali.

Karin Križaj

Delo v rekreacijskem centru

Na Madžarskem sem v rekreacijskem centru ustvarjal nove ideje za njihovo ponudbo.

Center je bil ustanovljen leta 2009 in nudi veliko možnosti za rekreacijo: bowling, namizni tenis, plavanje, jacuzzi, ples, fitnes ... Poleg tega ima še bar in vrtec.

Podjetje je zaradi ekonomske krize slabo poslovalo. Zato sem si moral nekaj izmisliti, da bi povabil prebivalce in jih prepričati, da ni tako drago. Predlagal sem uporabo različnih reklamnih sredstev ter vprašalnikov, s katerimi bi izvedeli, kaj si ljudje želijo. Ljudje te čase sicer veliko varčujejo, zato morajo v centru najti privlačno ponudbo in jo znati tudi ponuditi.

Predlagal sem, kako in kje naj poteka reklamiranje: v časopisih, na internetu, s plakati, letaki, na radiu in televiziji in kaj vključiti pri tem. Poudarek naj bi bil na različnih načinih sprostitve. Upam, da bodo uporabili tudi moje ideje.

Sandi Ramić

Izlet v Višegrad

V soboto, 11. junija 2011, smo se zjutraj iz Szentendreja, mesteca blizu Budimpešte, kjer smo prebivali, z avtobusom odpravili proti Višegradu, ki leži 43 km severno od Budimpešte in je bil nekoč sedež srednjeveške Madžarske.

Višegrad je najbolj znan po ostankih poletne zgodnje- renesančne palače kralja Matija Korvina in srednjeveške citadele oz. zgornje palače. Ime Višegrad je slovanskega izvora in pomeni zgornji del gradu ali zgornje naselje oz. mesto.

S taksijem smo se odpeljali do Zgornjega gradu, ki je zgrajen na vrhu grajskega hriba in je priljubljena destinacija za izlete in pohodniške ture. Grad je najbolj znan element višegrajskega sistema trdnjav in je sestavljen iz vodne trdnjave, manjše utrdbe in zgornje trdnjave.

Odprt je za ogled, zato smo se do zgornje trdnjave povzpeli po stopnicah, da bi si ogledali njeno notranjost, ki so jo opremili z lutkami in pohištvom iz takratnega časa in tako prikazuje, kakšno je bilo življenje nekoč. Z vrha je bil zelo lep razgled na mesto in reko Donavo.

Po končanem ogledu smo se peš odpravili do bob steze, kjer smo imeli nekaj prostega časa, ki smo ga seveda porabili za zabavo in vožnjo z bobi.

Nazadnje smo obiskali še del Spodnjega gradu, Salamonov stolp, ki mu pravijo tudi romanski »nebotičnik« in je visok 33 m. S tem obiskom pa smo tudi zaključili izlet v Višegrad.

Lucija Zajc

Muzej na prostem

V času bivanja na Madžarskem smo med drugimi obiskali tudi muzej na prostem Skanzen, ki velja za največji muzej na prostem na območju Madžarske. Gre za najpomembnejšo zbirko ljudske arhitekture iz vseh regij Madžarske iz časov 18., 19. in začetka 20. stoletja. Muzej je namenjen sedmim madžarskim pokrajinam. Prikazuje, kako so ljudje živeli v preteklosti, njihove osebne predmete in vsakodnevno življenje. Stavbe so urejene tako, kot so bile v prvotni vasi ter so videti povsem avtentično.

Videli smo stanovanjske hiše, notranjost hiš, obrtniške delavnice ter celoten način takratnega življenja. Vsaka hiša je opremljena s posebno opremo, predmeti, pripomočki, tekstilom in rekviziti iz vsakodnevnega dela, v skladu s poklici in družbenim položajem, veroizpovedjo in narodnostjo prebivalcev. Iz stanovanjskih hiš je bilo moč zaznati nacionalne in verske vezi, socialni položaj družine, poklic in posebnosti njihovega dela. Videli smo tudi domače živali, prava posebnost so bili dlakavi pujsi.

Muzej je skrbno urejen, tako da pritegne vsakega obiskovalca ter ga popelje skozi takraten način življenja. Skozi muzej smo se lahko popeljali z manjšim starodobnim vlakom.

V Skanznu so tudi trgovinice s spominki. Največ trgovinic je ravno v stanovanjskih hišah oziroma obrtniških delavnicah, kjer smo nekaj spominkov dobili, nekaj pa smo si jih tudi kupili. Izlet je bil vsekakor zanimiv, poučen in prijeten.

Nika Ilovar

Budimpešta

Seveda smo si Leonardovci ogledali tudi glavno mesto, v katero smo se pripeljali s primestnim vlakom. Dostopno pa je tudi z ladjo po reki Donavi ali ob njej s kolesom. Spoznali in videli smo vse glavne znamenitosti tega lepega mesta.

Budimpešta je glavno mesto Madžarske. Uradno ima 1,7 milijona prebivalstva, neuradno pa 2,5 milijona. S temi številkami je po številu prebivalstva na 6. mestu v Evropski uniji.

Budimpešta se razteza ob obeh bregovih [Donave](#), ki teče od severa proti jugu. Razdeljena je na 23 [okrožij](#), vsako okrožje je [občina](#). Na desnem bregu se nahaja nekdanje samostojno mesto [Budim](#) (Buda) in severno od njega Stari Budim. [Pešta](#) se nahaja ob levem bregu Donave. Na Donavi je nastalo tudi nekaj otokov.

Budim in Pešto povezujejo številni mostovi prek Donave. Med boji 2. svetovne vojne so vsi bili porušeni in po vojni obnovljeni. V mestnem središču je kar nekaj pomembnih mostov.

Széchenyjev verižni most je najstarejši most čez [Donavo](#) ter pravi simbol Budimpešte. Zgradili so ga leta 1849, po načrtih Angležev Tierneyja Williama in Adama Clarka. Proti koncu [2. svetovne vojne](#) ga je nemška vojska ob umiku razstrelila, novega, 1 meter širšega od starega, pa so odprli leta 1949, natanko 100 let po prvi otvoritvi.

Elizabetin most je bil zgrajen med leti 1897 in 1903. Imenuje se po kraljici Elizabeti. Margaretin most, iz let 1872-1876, ima še odcep na južni konec Margaretinega otoka.

Árpádov most ima tudi odcep na severni konec Margaretinega otoka. Prečka tudi južni konec Starobudimskega otoka, vendar nima povezave z njim.

Spoznali smo še nekaj drugih znamenitosti Budimpešte. Povzpeli smo se na Grajski hrib, kjer se nahajajo glavne mestne znamenitosti in je bil leta 1987 vpisan na UNESCOv seznam svetovne dediščine. Ena od znamenitosti je Matijeva cerkev, ki jo je leta 1269 prvi postavil Béla IV., za njim pa so jo v gotskem slogu večkrat prezidali. Turki so jo leta 1536 požgali in na njenem mestu postavili mošejo, do leta 1869 pa so jo rekonstruirali v prvotni gotski obliki. V triladijski cerkvi, notranjost je s freskami poslikal Bertalan Székely, je pokopan kralj Béla III.

Budimski grad, ki je levo na sliki, je tudi ena od znamenitosti, ki smo si jo ogledali. Sezidal ga je [Sigismund Luksemburški](#), povečal [Matija Korvin](#), [Marija Terezija](#) pa mu je dala [baročno](#) podobo. Po požaru leta [1848](#) so ga ponovno zgradili v letih [1894](#) - [1906](#). Danes je v njem Narodna galerija z deli madžarskih [slikarjev](#) in [kiparjev](#).

Parlament, zgrajen med letoma [1885](#) in [1905](#), je ena najbolj znanih budimpeštanskih zgradb. Dolga je 268 metrov in ima mogočno kupolo. Ob izgradnji je bil največji parlament na svetu. Zdaj pa je za romunskim in argentinskim na tretjem mestu.

Trg junakov, po katerem smo se tudi sprehodili, je bil postavljen leta [1896](#). Sredi trga je 36 metrov visok [steber](#) s kipom [nadangela Gabrijela](#) na vrhu in kipi madžarskih plemenskih knezov ob vznožju. V polkrožnih kolonadah so kipi pomembnih madžarskih kraljev, sedmograških knezov in borcev za svobodo.

Budimpešta je znana tudi po tramvajih. Ima pa tudi tri linije podzemne železnice ter četrto linijo, ki je še v gradnji.

Petra Krištof

Iskrice št. 1, tematska številka Leonardo da Vinci, šolsko leto 2011/2012

Izdala in založila: Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica

Za izdajatelja: Milan Jevnikar

Urednik: Igor Gruden

Lektoriranje: Majda Simonič